

Češi odcházejí do penze příliš brzy

Těší se dobrému zdraví, přesto odcházejí do důchodu. Dosáhli totiž věkové hranice, která jim to podle českého systému umožňuje. Podle odborníků z institutu CERGE-EI je ale nutné obyvatele Česka udržet v práci déle, aby systém nezkolaboval.

MICHAELA KABÁTOVÁ

PRAHA Devadesát procent dotázaných mužů šedesátníků chodí do práce. Osmdesát procent z nich nemá žádné chronické onemocnění. Brzy ale mají nárok na odchod do důchodu. V práci pak zůstane jen 20 procent z nich. U žen je situace obdobná.

Vyplývá to z včera představené studie Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze (CERGE-EI), která srovnává situaci ve 13 zemích. Data odborníci čerpali z mezinárodního průzkumu Share.

Tým autorů upozorňuje na fakt, že jednotlivci, ačkoli jsou ještě zdraví, odcházejí do důchodu jen proto, že již dosáhli penzijního věku. Respondenti jako hlavní tři důvody odchodu do penze uvádějí kromě dovršení věkové

hranice i zdravotní problémy a nezaměstnanost.

Zatímco počet pracujících osob nad 60 let klesá v ostatních zemích postupně, v českých podmínkách se ukazuje prudký sestup právě v době, kdy tyto osoby dosáhnou penzijního věku.

Oproti západoevropským zemím se Česko podle Radima Boháčka, jednoho z autorů, odlišuje v dřívějším nástupu do penze i kvůli nižšímu vzdělání. Toho dosáhla až polovina respondentů. Vyššího vzdělání dosáhlo jen 18 procent dotázaných. Důvodem může být fakt, že za minulého režimu nebylo tolik vysokoškoláků. Lidé se základním vzděláním či absolventi učilišť se během svého aktivního života museli věnovat fyzicky náročnější práci, a proto chtějí jít na odpočinek dříve. Pro srovnání: ve skandinávských zemích je lidí s nižším vzděláním jen třetina.

Po roce 1989 se však počet vysokoškoláků začal zvyšovat. „Znamená to, že lidé budou sami chtít déle pracovat. Pokud nyní odcházejí na vrcholu své pracovní efektivity do důchodu, je to zbytečné,“ řekl Boháček.

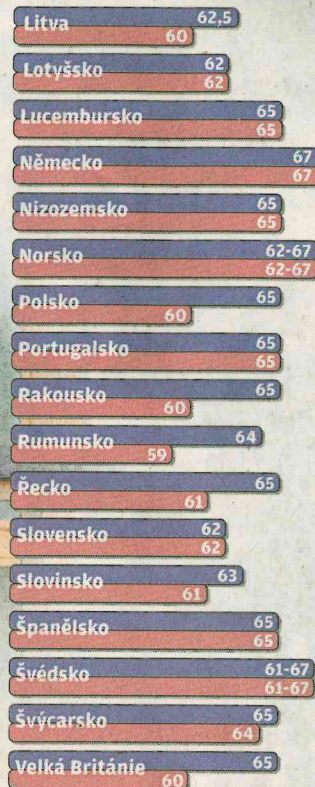
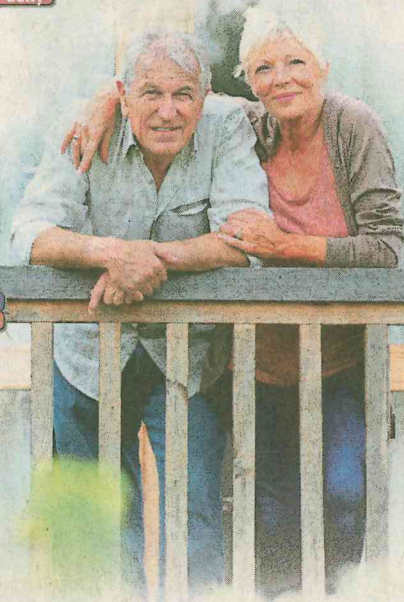
Systém může zkolabovat

Pokud už se Češi rozhodnou zůstat doma, až 60 procent z nich obtížně zvládá novou finanční situaci. Ve skandinávských zemích se do této kategorie sociálně slabých

Důchodový věk ve státech EU, Evropského hospodářského prostoru a ve Švýcarsku

Česko oproti uvedeným zemím nemá strop pro odchod do důchodu. Důchodový věk se nyní každým rokem zvyšuje o dva měsíce u mužů a čtyři měsíce u žen.

Podle expertů se ČR do 20 let v průměrném věku odchodu do penze vyrovná západoevropským zemím.

penzistů zařadilo deset procent osob. Ekonom Daniel Münich, který se na studii také podílel, varuje, že česká populace stárne příliš rychle a současný systém tento nápor nevydrží. „Stárnutí populace bude mít relativně velké ekonomické nároky na systém. Uvažuje-

me o výdajích na důchody, nesmíme však zapomínat ani na další veřejné výdaje, například na zdravotnictví,“ upozorňuje ekonom.

V současné době je podíl osob starších 65 let v populaci šestinový – v roce 2050 však už bude třetinový. Místo současných čtyř

ekonomicky aktivních osob budou na jednoho důchodce přispívat dvě. „Pokud rychle něco neuděláme s tím, že v Česku odcházejí lidé do důchodu dříve než v ostatních zemích, systém nebude schopný dál fungovat,“ myslí si Boháček.

Věk nástupu do penze nemá v Česku pevný strop. Každoročně se prodlužuje, u mužů o dva měsíce, u žen o čtyři. Muži tedy přestávají chodit do zaměstnání v necelých 63 letech, ženy dříve – záleží na tom, kolik měly děti.

Pevná hranice 65 let?

Autoři odhadují, že do 20 let se ČR přiblíží Západu, kde lidé penze dosáhnou okolo 65 let. Právě tuto pevnou hranici představilo před pár dny ministerstvo práce a sociálních věcí. Návrh by mohl platit od roku 2017. Resortu jej doporučila důchodová komise.

„Měl by fungovat jakýsi revizní mechanismus, který by spočíval zejména ve zkoumání demografického vývoje v Česku, a na základě toho by se hranice odchodu do důchodu posouvala směrem nahoru,“ popsala náměstkyně ministryně Iva Merhautová.

Změn už ale nyní dosáhl systém spoření na důchod. Senát včera schválil vládní návrh, který má uzavřít fondy druhého důchodového pilíře pro nové klienty. Je to předstupeň zrušení tohoto spoření, který by mělo předložit ministerstvo financí s účinností k příštímu roku. Premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) druhý pilíř nazval „nepovedeným experimentem pravicových vlád“. Proti byli jen zastupci občanských demokratů.

Poznámka k tématu
čtěte na straně 10